

економ. наук : спец. 08.00.08 «Гроші, фінанси і кредит» [Електронний ресурс] / О. М. Ващенко ; ДВНЗ «УАБС НБУ». – Суми, 2011. – 200 с. – Режим доступу : http://dspace.uabs.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/6634/2/3_Vaschenko_disser1.pdf.

2. Документи Базельського комітету з банківського нагляду [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.sdfm.gov.ua/articles.php?cat_id=535&art_id=587&lang=uk.

3. Єгоричева С. Б. Організація фінансового моніторингу в банках : навч. посіб. / С. Б. Єгоричева. К. : Центр учбової літератури, 2014. – 292 с.

4. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 р. № 80730-10 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/80731-10/ed19841207>

5. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 р. № 2341-14 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>.

6. Либерман: Терористи рвуться к оружию массового поражения [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://mignews.ru/news/politic/world/290914_90926_64424.html.

7. Методологія з оцінки відповідності рекомендаціям ФАТФ та ефективності систем протидії відмиванню коштів та боротьби з фінансуванням тероризму [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.sdfm.gov.ua/>.

8. Положення про здійснення банками фінансового моніторингу Постанова Правління Національного банку України 26.06.2015 № 417 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/v0417500-15>.

9. Про банки та банківську діяльність: Закон України від 07.12.2000 р. № 2121-14 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>.

10. Про боротьбу з тероризмом : Закон України від 20.03.2003 р. № 638-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/638-15>.

11. Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення: Закон України від 13.08.2015 р. № 1702-18 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1702-18>.

УДК 336.1

ОСНОВНІ СКЛАДОВІ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ РИНКІВ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ

Катіба В. В.

У загальному виді під управлінням ризиком розуміють вид діяльності, спрямований на пом'якшення впливу ризику на кінцеві результати діяльності. Галузеві стандарти з управління ризиком на ринках фінансових послуг закріплюють цю категорію як процес, спрямований на виявлення,

визначення, оцінку та врегулювання ризиків, а також контроль за дотриманням допустимих меж ризиків [1].

Комплексний підхід до управління ризиком дозволяє більш ефективно використовувати ресурси, розподіляти відповідальність, покращувати результати роботи і забезпечувати безпеку від ризику.

Під системою управління ризиком розуміють сукупність правил і процедур з виявлення, оцінки та управління ризиками діяльності установи [2].

У теперішній час з урахуванням підходів до виділення ризиків на ринках фінансових послуг, що передбачають існування ризику легалізації, але не інтегрують його у загальну систему ризиків ринків фінансових послуг, управління ризиками легалізації також здійснюється відокремлено від управління іншими ризиками і розглядається як самостійна процедура. З одного боку, така позиція є виправданою через специфіку реалізації цього ризику та методів протидії його настанню. З іншого боку, по-перше, кожний ризик є своєрідним, що зумовлює використання особливих, індивідуально адаптованих методів управління. А по-друге, глобальність наслідків реалізації цього ризику унеможлиблює його виокремлення із загальної системи ризиків ринків фінансових послуг [3].

Отже, представляється доцільним фінансовий моніторинг розглядати як складову загальної системи управління ризиками ринків фінансових послуг. Як і будь-яка система, система управління ризиками ринків фінансових послуг повинна мати мету, завдання та підсистеми функціонування. Основною метою системи управління ризиками є мінімізація ризиків та їх наслідків.

Головними завданнями системи управління ризиками ринків фінансових послуг є: виявлення ризиків; вимірювання ризиків; якісне та кількісне оцінювання ризиків; визначення заходів із запобігання та мінімізації впливу ризиків; моніторинг ризиків; контроль за прийнятним для установи рівнем ризику; проведення моделювання та прогнозування процесів та майбутніх результатів діяльності установи на основі аналізу інформації та оцінки ризиків; визначення ефективності системи управління ризиками та її удосконалення [4].

Для виявлення ризиків, попередження та нейтралізації їх наслідків в межах загальної системи управління ризиками формуються спеціально призначені підсистеми.

Для запобігання кризовим явищам та стабілізації функціонування ринків фінансових послуг кожна підсистема та її елементи повинні взаємодіяти один з одним: саме в такий спосіб досягається максимальний рівень охоплення усіх завдань загальної системи управління ризиками та

підвищується її ефективність [5].

В умовах наявності можливостей обороту значної кількості нелегальних грошових ресурсів, здобутих внаслідок торгівлі наркотиками та зброєю, контрабандними товарами чи шахрайством, які згодом або будуть легалізовані, або спрямовані на підтримку терористичних угруповань, ризики легалізації постійно зростають. Отже, виникають передумови для зростання й інших ризиків [6].

Таким чином, представляється доцільним розглядати ризик легалізації не відокремлено, а в загальній системі ризиків ринків фінансових послуг та інтегрувати фінансовий моніторинг у систему управління ризиками ринків фінансових послуг. Це створить передумови для запровадження системного підходу до управління ризиками ринків фінансових послуг, завдяки якому можливе досягнення синергійного ефекту при функціонуванні підсистем управління ризиками і, відповідно, зниження ризиків і підвищення ефективності функціонування ринків фінансових послуг [6].

Фінансовий моніторинг має бути інтегрований у загальну систему управління ризиками через включення його як складової до підсистеми діагностики та контролю оскільки, по суті, він є фінансовим контролем, тобто діями, виконуваними суб'єктом для контролю та порівняння показників діяльності підконтрольного суб'єкту із певними нормами, незважаючи на його специфічність і звужену сферу застосування.

Література:

1. Вимоги до організації і функціонування системи управління ризиками у страховика : Розпорядження Нацкофінпослуг (проект). [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [http://www.dfp.gov.ua /217.html?&tx_ttnews\[pointer\]=3&tx_ttnews\[tt_news\]=13128&tx_ttnews\[backPid\]= 62&cHash=3fa0b873b5](http://www.dfp.gov.ua /217.html?&tx_ttnews[pointer]=3&tx_ttnews[tt_news]=13128&tx_ttnews[backPid]= 62&cHash=3fa0b873b5).
2. Андрійченко Ж. О. Місце фінансового моніторингу в системі управління ризиками ринків фінансових послуг / Ж. О. Андрійченко // Сучасні проблеми фінансового моніторингу : зб. мат-в IV Всеукр. наук.-практ. конф. (10 квітня 2015 р.). – Х. : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2015. – С. 19–21.
3. Внукова Н. М. Розвиток системи фінансового моніторингу за новими міжнародними стандартами / Н. М. Внукова // Сучасні проблеми фінансового моніторингу : зб. мат-в IV Всеукр. наук.-практ. конф. (10 квітня 2015 р.). – Х. : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2015. – С. 6–9.
4. Про Національний банк України : Закон України від 20.05.99 № 679-14 (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua /laws/show/679-14>.
5. Фінансовий моніторинг в банку : навч. посіб. / С. О. Дмитров, В. В. Коваленко, А. В. Єжов, О. М. Бережний. – Суми : Університетська книга, 2013. – 336 с.
6. Рэдхэд К. Управление финансовыми рисками / К. Рэдхэд, С. Чьюс. – М. : Инфра, 2012. – 287 с.